

از اعتماد اجتماعی تا مشارکت سیاسی

سیمین رضائی پور

محمود گرامی

علی مصطفی نژاد (سامی علی)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

از اعتماد اجتماعی تا مشارکت سیاسی

تالیف:

سیمین رضائی پور

مسعود گرامی

علی مصلی نژاد (سامی علی)

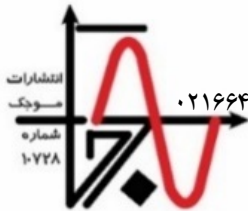
باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، واحد جهرم، دانشگاه آزاد اسلامی

انتشارات موجک (ناشر دانشگاهی)

سرشناسه: رضائی پور، سیمین، ۱۳۶۹-
عنوان و نام پدیدآور: از اعتماد اجتماعی تا مشارکت سیاسی / تألیف سیمین رضائی پور، مسعود گرامی، علی
مصلی نژاد (سامی علی)؛ [برای] دانشگاه آزاد اسلامی، واحد جهرم، باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان.
مشخصات نشر: تهران: انتشارات موجک (ناشر دانشگاهی)، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری: ۱۳۷ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۹۴-۴۸۸-۰
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۲۵ - ۱۳۷.
موضوع: اعتماد اجتماعی
موضوع: Trust -- Social aspects
موضوع: مشارکت سیاسی
موضوع: Political participation
شناسه افزوده: گرامی، مسعود، ۱۳۵۸-
شناسه افزوده: مصلی نژاد، علی، ۱۳۷۰-
رده بندی کنگره: HM۱۰۷۱
رده بندی دیویی: ۳۰۲/۵
شماره کتابشناسی ملی: ۸۹۱۴۸۰۵

انتشارات موجک (ناشر دانشگاهی)

واتساپ: ۰۹۳۶۳۰۳۱۲۵۸ کانال: telegram.me/mojak1

تلفن مرکز پخش: ۰۲۶۳۲۷۰۵۳۱۸ - ۰۲۶۳۲۷۰۲۶۵۹ - ۰۲۱۶۶۱۲۷۵۹۳ - ۰۲۱۶۶۴۲۹۷۳۳

ایمیل: mojakpublication@yahoo.com

سایت: www.mojak.ir اینستاگرام: mojakpublication

عنوان: از اعتماد اجتماعی تا مشارکت سیاسی
تألیف: سیمین رضائی پور، مسعود گرامی، علی مصلی نژاد (سامی علی)
مشخصات ظاهری: ۱۳۷ صفحه، قطع وزیری
چاپ اول: تابستان ۱۴۰۱، تیراژ: ۵۰۰ جلد
قیمت: ۱۶۲۰۰۰۰ ریال، شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۹۴-۴۸۸-۰
کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر برای انتشارات موجک محفوظ است. هیچ شخص حقیقی و حقوقی حق چاپ
و تکثیر این اثر را به هر شکل و صورت اعم از فتوکپی، چاپ کتاب و ... را ندارد. متخلفین به موجب بند ۵ ماده
قانون حمایت از ناشرین تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند.

تقدیم به

پدر و مادر عزیزمان

که مشوق حیات علمی مان هستند

و ایمان زندگی را از مکتبشان آموختیم؛

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

پیش گفتار..... ۱۱

فصل اول: کلیات ۱۳

۱-۱ مقدمه ۱۳

۲-۱ اهمیت مسئله ۲۲

فصل دوم: مشارکت ۲۵

۱-۲ تعریف لغوی مشارکت ۲۵

۲-۲ تعاریف جامعه‌شناختی مشارکت ۲۶

۳-۲ مشارکت از دیدگاه اسلام ۲۸

۴-۲ سیر تاریخی مشارکت ۳۰

۵-۲ تاریخچه مشارکت مدنی در ایران ۳۱

۶-۲ انواع مشارکت از لحاظ موضوع ۳۴

فصل سوم: مشارکت سیاسی ۳۹

۱-۳ بررسی تعاریف ارائه شده از مشارکت سیاسی ۳۹

۲-۳ انواع و اشکال مشارکت سیاسی ۴۱

۳-۳ گستره مشارکت سیاسی ۴۷

فصل چهارم: اعتماد اجتماعی ۵۱

- ۱-۴ تعاریف اعتماد ۵۱
- ۲-۴ سطوح اعتماد اجتماعی ۵۴
- ۳-۴ سیر تاریخی مفهوم اعتماد ۵۷
- ۴-۴ عناصر اعتماد ۵۹
- ۵-۴ مراحل ایجاد اعتماد ۶۱

فصل پنجم: نظریه‌های مشارکت سیاسی ۶۳

- ۱-۵ رویکرد کارکردگرایی ساختاری ۶۳
- ۱-۱-۵ تالکوت پارسونز ۶۳
- ۲-۱-۵ گابریل آلموند و سیدنی وربا ۶۶
- ۲-۵ رویکرد کنش متقابل نمادین ۶۸
- ۱-۲-۵ جورج هربرت مید ۶۸
- ۲-۲-۵ چارلز هورتون کولی ۷۰
- ۳-۲-۵ جین لایگلی ۷۱
- ۴-۲-۵ اسکات مک کلارگ ۷۲
- ۳-۵ رویکرد مدرنیزاسیون ۷۲
- ۱-۳-۵ ساموئل هانتینگتون ۷۳
- ۲-۳-۵ سیمور مارتین لیپست ۷۶
- ۴-۵ رویکرد انتقادی ۷۸
- ۱-۴-۵ یورگن هابرماس ۷۹
- ۵-۵ رویکردهای ترکیبی ۸۴
- ۱-۵-۵ مدل تیسینی میلبراث- گوئل ۸۴
- ۲-۵-۵ گرینت پری ۸۵
- ۳-۵-۵ مدل تیسینی فیش باین- آیزن ۸۶

فصل ششم: نظریه‌های اعتماد اجتماعی ۸۷

۱-۶ فردیناند تونیس ۸۷

۲-۶ امیل دورکیم ۸۹

۳-۶ جورج هربرت مید ۹۴

۴-۶ کارل راجرز ۹۵

۵-۶ پیتر بلا ۹۷

۶-۶ نیکلاس لومان ۹۸

۷-۶ آنتونی گیدنز ۱۰۳

۸-۶ پیوتر زتومکا ۱۰۵

۹-۶ کلاوس اوفه ۱۰۶

۱۰-۶ بابارا میزتال ۱۰۷

۱۱-۶ فرانسیس فوکویاما ۱۰۸

فصل هفتم: چارچوب نظری از اعتماد اجتماعی تا مشارکت سیاسی ۱۱۱

فصل هشتم: نتیجه‌گیری ۱۲۱

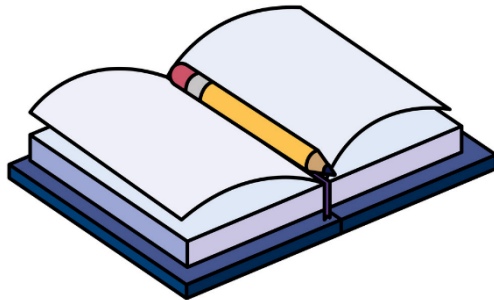
منابع و ماخذ ۱۲۵

منابع فارسی ۱۲۵

منابع انگلیسی ۱۳۴

پیش‌گفتار

مشارکت سیاسی یکی از مباحث مهم در جامعه‌شناسی سیاسی و یکی از شاخصه‌های توسعه سیاسی در کشورها به شمار می‌رود. تصور بر این است که در جامعه‌ای که شهروندان مشارکت کافی در امور سیاسی ندارند، احساس تعهد و دل‌بستگی چندانی نیز به نظام سیاسی وجود نخواهند داشت و به عنوان نیروی حامی و مشروعیت بخش این نظام در شرایط بحرانی عمل نخواهند کرد. اعتماد اجتماعی از جمله مهم‌ترین عوامل تاثیرگذار بر مشارکت سیاسی می‌باشد. بنیان بسیاری از تعاملات و کنش‌های روزمره در جوامع انسانی چه در زمینه ارتباطات میان فردی و چه در حوزه ارتباطات اجتماعی بین گروه‌ها بر پایه اعتماد بنا شده است. تردیدی نیست که بهبود وضعیت اعتماد اجتماعی و سیاسی در هر جامعه در پشتیبانی از تدوین و پیاده‌سازی خط‌مشی‌های عمومی و همین‌طور همراهی و همکاری اثربخش شهروندان با دولت و نهادهای عمومی نقش محوری ایفا می‌کند از این رو در این اثر به بررسی ابعاد مختلف این موضوع پرداخته شده است.

From Social Trust to Political Participation

Simin Rezaeipour

Masoud Gerami

Ali Mosallanejad (Sami Ali)

مشارکت سیاسی یکی از مباحث مهم در جامعه شناسی سیاسی و یکی از شاخصه های توسعه سیاسی در کشورها به شمار می رود. تصور بر این است که در جامعه ای که شهروندان مشارکت کافی در امور سیاسی ندارند، احساس تعهد و دلبستگی چندانی نیز به نظام سیاسی وجود نخواهد داشت و به عنوان نیروی حامی و مشروعیت بخش این نظام در شرایط بحرانی عمل نخواهند کرد. اعتماد اجتماعی از جمله مهم ترین عوامل تاثیر گذار بر مشارکت سیاسی می باشد. بنیان بسیاری از تعاملات و کنش های روزمره در جوامع انسانی چه در زمینه ارتباطات میان فردی و چه در حوزه ارتباطات اجتماعی بین گروه ها بر پایه اعتماد بنا شده است. تردیدی نیست که بهبود وضعیت اعتماد اجتماعی و سیاسی در هر جامعه در پشتیبانی از تدوین و پیاده سازی خط مشی های عمومی و همین طور همراهی و همکاری اثربخش شهروندان با دولت و نهادهای عمومی نقش محوری ایفا می کند از این رو در این اثر به بررسی ابعاد مختلف این موضوع پرداخته شده است.

